

Ірина Черниш

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНИНОМ ПРАВА НА ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Згідно з Основним Законом України місцеве самоврядування в Україні є правом територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення. Для цього органи місцевого самоврядування наділяються власними повноваженнями, в межах яких вони діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність.

Сьогодні ми спостерігаємо, як органи місцевого самоврядування порушують права і законні інтереси чи свободи громадянина, створюють перешкоди для здійснення громадянином його прав і законних інтересів чи свобод або незаконно покладають на громадянина які-небудь обов'язки. На жаль, не всі громадяни знають, як правильно вирішити подібні ситуації, що робить обрану тему досить актуальною.

Особа, права якої порушено, має право самостійно обрати спосіб захисту своїх інтересів — шляхом звернення до органів місцевого самоврядування зі скаргою або ж шляхом безпосереднього звернення до суду.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів місцевого самоврядування із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-еконо-

мічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення [3, с. 1]. Звернення може бути здійснене як в усній, так і в письмовій формах. Законодавством встановлено термін подачі скарги на рішення, що оскаржувалося — один рік, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Якщо ж особа пропустила встановлений термін, то заява не розглядається. Крім того, кожен громадянин, що звернувся зі скаргою до органів місцевого самоврядування, має право брати участь у процесі розгляду справи: викладати аргументи особі, яка перевіряла скаргу, подавати додаткові матеріали або наполягати на їх запиті органом, який розглядає заяву чи скаргу, бути присутнім при розгляді заяви чи скарги та ін. Скарги повинні бути розглянуті і винесено рішення не пізніше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, — невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання.

Відповідно до рішення Конституційного Суду від 25 грудня 1997 року особа, яка подала скаргу до органів місцевого самоврядування, має право і на звернення до суду. Конституція України кожному гарантує право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових чи службових осіб [1, с. 55]. Слід зазначити, що оскарження зазначених вище дій органів місцевого самоврядування має певні особливості, пов'язані, власне, з характером порушеного права. Позови щодо оскарження рішень органів місцевого самоврядування підвідомчі як судам загальної юрисдикції, так і адміністративним судам, юрисдикція яких різниться між собою.

У таких випадках досить часто виникають труднощі щодо визначення характеру спору та судового органу, який

розглядатиме справу, крім того, постають юрисдикційні колізії між цивільним та адміністративним судочинством, насамперед через те, що органи місцевого самоврядування можуть бути як суб'єктами приватних правовідносин, так і суб'єктами публічних правовідносин [6, с. 38].

Згідно зі ст. 17 Кодексу адміністративного судочинства України юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій:

1) спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності;

2) спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби;

3) спори між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління, у тому числі делегованих повноважень [2, с. 17].

Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ постановив, що справи про захист гідності, честі та ділової репутації, земельні відносини, спори щодо права особи на житло, право власності на майно, сімейні відносини, незалежно від участі в них суб'єкта владних повноважень, розглядатимуться за правилами цивільного судочинства [5].

Саме тому досить важливим аспектом є правильно визначений вид судового органу, до якого позивач звертатиметься за захистом, бо від цього залежить швидкість поновлення порушених прав та інтересів заінтересованої особи.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 14.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35–36, № 37. — Ст. 446.
3. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 257.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси [...] від 25.12.1997 № 9-зп [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97>. — Назва з екрана.
5. Про деякі питання юрисдикції загальних судів та визначення підсудності цивільних справ: Постанова Вищого спеціалізованого суду України від 01.03.13 № 3 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0003740-13>. — Назва з екрана.
6. Євстігнєєв А. С. Оскарження актів органів держави та місцевого самоврядування за Кодексом адміністративного судочинства України / А. С. Євстігнєєв // Юридичний журнал. — 2006. — № 3. — С. 37–39.